

Forssan Suomalainen Yhteiskoulu

Lukuvuonna 1917—1918.

Kohtalokas lukuvuosi 1917—1918 alkoi senaatin määräyksestä vasta syyskuun 17 p. Kun marras-kuussa puhjennut väkivaltainen lakko keskeytti useitten toisten koulujen toiminnan, ei se vaikuttanut Forssan kouluun, joka siis sai jatkaa työtänsä joulukuun 21 päivään. Tällä ajalla koetettiin lupia säästämällä saavuttaa osaksi takaisin mitä lukuvuoden alussa oli menetetty. Kevätlukukausi alkoi VIII luokalle tammikuun 8 p., muille luokille saman kuun 10 p.

Kun tammikuun lopulla puhkesi tuo katkera kansalaissota, kavalain kapinoitsijain alottama, lähti kaksi kahdeksannen, yksi seitsemännen ja kaksi viidennen luokan oppilasta paikkakunnalta pois yhtyäkseen laillisen hallituksen joukkoihin pohjoisessa. Edelliset, Artturi Suomalainen ja Aarne Wichmann, pääsivät ihmeteltävien seikkailujen ja vaarojen jälkeen rintamalle, jälkimmäiset, Oiva Hirsjärvi ja Reemi Aimonen, menettivät henkensä kaamean murhan kautta. Seitsemännen luokan oppilas Reino Mäkelä joutui vangiksi, mutta pelastui.

Koska nähtiin, että pääsy rintamalle tuli mahdottomaksi, ei katsottu tarpeelliseksi koulun toimintaa keskeyttää. Etenkin tahdottiin huolehtia siitä, että koulun huoneusto ei tulisi tyhjäksi, koska sitä silloin varmasti olisi käytetty kapinoitsijain hyödyksi, vieläpä niinkin riettaaseen tarkoitukseen kuin naiskaartin kasarmiksi. Muutenkin tahtoi koulu toiminnallaan tehdä hyötyä kansallemme, huomioon ottamalla juuri

työn siunauksen ja työttömyyden ja laiskuuden kirouksen. Näin ollen koulu oli lakkaamatta toimessa huhtikuun 20 päivään asti. Tällä välin kuuluu kyllä usein olleen kapinallisten kesken puhetta koulun väkivaltaisesta lakkauttamisesta. Koulun johtokunnan jäsen, asemapäällikkö Hjalmar Alleen murhattiin, ja samaten johtokunnasta äsken eronnut pastori Oskari Levänen. Mainittuna päivänä tuli tieto, että koulun miespuoliset opettajat sekä ylempien luokkien poikaoppilaat vangittaisiin; silloin nämät vetäytyivät näkymättömiin ja koulun toiminta lakkasi. Saman kuun 26 p. saapui Suomen laillisen hallituksen sotajoukko Forssaan ja vapautti paikkakunnan hirmuvallasta. Aluksi otettiin Yhteiskoulun rakennus majoituspaikaksi, mutta kun ei sitä sotaväki enää tarvinnut, saattoi koulu uudelleen ryhtyä toimintaansa toukokuun 13 p. Kaikki ylempien luokkien pojat ja muutamat alemmiltakin, olivat poissa, toimien suojeluskunnissa. Toukokuun 21 p. tuli paikkakunnan komendantilta käsky koulun sulkemisesta, koska muka kouluhuoneusto taas tarvittiin ja koska terveydelliset suhteet paikkakunnalla eivät olleet tyydyttävät. Koulun toiminta päättyi ja todistukset jaettiin toukokuun 23 p.

Ne oppilaat, jotka olivat suojeluskunnissa, saivat arvosteltaessa ne arvosanat, jotka heillä oli ollut viimeisessä arvostelussa, jossa olivat saapuvilla. Samaten VIII luokan ne pojat, jotka olivat suojeluskunnissa, saivat päästötodistuksen edellisen todistuksensa arvosanoilla, kun taas tytöt saivat päästötodistuksen tavallisen tenttimisen ja koulun itsensä toimeenpanemain kirjoituskokeitten jälkeen. Säännönmukaista ylioppilastutkintoa ei ollut; kaikki koulusta päästetyt pääsivät ilman sen enempää ylioppilainksi. Yhtä kahdeksannen luokan poikaoppilasta ei koulu voinut hyväksyä päästötodistuksen saamiseen.

Sodassa ovat seuraavat Yhteiskoulun oppilaat me-

nettäneet henkensä taistelussa isänmaan vapauden ja oikeuden sekä yhteiskunnallisen järjestyksen puolesta:

Artturi Ludvig Suomalainen, VIII l. oppilas, synt. Inkoossa 9 p. lokakuuta 1896, kaatui Noormarkun taistelussa 30 p. maaliskuuta 1918.

Reemi Anervo Aimonen, V l. oppilas, synt. Toholammilla 6 p. tammik. 1899; murhattiin Urjalassa helmikuun 3 p. 1918.

Oiva Hirsjärvi, V l. oppilas, synt. 18 p. helmik. 1900 Kiikassa, murhattiin Urjalassa samalla kertaa kuin R. Aimonen.

Koulumme entisiä oppilaita ovat seuraavat menettäneet henkensä taisteluissa.

Metsänhoitaja August Koivunen, synt. 2 p. maaliskuuta 1890, Koskella, kaatui Mommilan luona marraskuussa.

Ylioppilas Yrjö Suutela synt. 5 p. jouluk. 1896, Somerolla ja

ylioppilas Rainer Wilhelm Lindgren, synt. 10 p. huhtik. Kajaanissa, menettivät henkensä Helsingin edustalla 15 p. helmik. 1918.

Ylioppilas Arvo Eelis Monkola, synt. 26 p. toukok. 1896 Kymäkoscella, murhattiin samassa kunnassa huhtikuussa.

Erkki Anshelm Kivirikko, synt. 21 p. huhtikuuta 1898 Loimaalla, kaatui taistelussa.

Puutarhaopistolainen Kaarle Kustaa Palmu, synt. 1 p. jouluk. 1898 Tammelassa, kaatui Kangasalla 23 p. maalisk. 1918.

Vapaussotaan ottivat lisäksi vielä osaa varsin monet koulumme entisistä oppilaista, jotka säilyivät sodassa haavoittumattomina. Kiitollinen kotiseutunsa on muistanut heitä ja tunnustukseksi heidän uhrautuvasta velvollisuuden täyttämistään jakanut heille kunnia-palkintoja. Näistä mainittakoon seuraavat tiedossam-

me olevat. Helmik. 16 p:nä 1919 saivat Tammelan kuntalaisten muistolahjan: yliopp., kadettikoululainen Pauli Kontio, maanviljelysjohtaja Toivo Lindberg, teknill. yliopp. Tyko Helin, rautatievirkailija Eero Saleva, lääketiet. kand. Ilmari Sankari, rautatievirkailija, yliopp. Ossi Söderberg ja teknill. opistoainen Viljo Ranttila. Kotipitäjissään ovat kunnia-palkintoja saaneet: maanviljelysopistol. Arvo Lindstedt ja Valdemar Arborelius Jokioisilla, kunnankirjuri Sulo Soini Somerolla, eläinlääkäri Toivo Mäkelä ja lakitiet. yliopp. Pentti Mäkelä Urjalassa sekä yliopp. Tyyne Alanne Hämeenlinnassa. — Kaikkien yllämainittujen lisäksi monet muutkin ent. koululaisemme lienevät ottaneet tehokkaasti osaa vapaustaisteluun (m. m. yliopp. B. Flink ja maist. Väinö Hirsjärvi). Kaikkia heitä muistaa koulu ylpeydellä.